İÇİNDEKİLER

3	ÖNSÖZ	54	BAFRA
4	AKKARAMAN	56	EŞME
6	KANGAL AKKARAMAN	58	KARAKAŞ
8	MORKARAMAN	60	KOÇERİ
10	DAĞLIÇ	62	PIRIT
12	İVESİ	64	ŞAVAK AKKARAMAN
14	ÇİNE ÇAPARI	66	TAHİROVA
16	GÜNEY KARAMAN	68	ZOM
18	KARAGÜL	70	HASAK
20	NORDUZ	70	HASMER
22	TUJ	71	BANDIRMA
24	SAKIZ	71	HAMDANİ
26	HERİK	72	ANKARA KEÇİSİ
28	HEMŞİN	74	RENKLİ TİFTİK KEÇİSİ
30	MALYA	76	KIL KEÇİSİ
32	ACIPAYAM	78	HONAMLI KEÇİSİ
34	KIVIRCIK	80	KİLİS KEÇİSİ
36	KARAYAKA	82	NORDUZ KEÇİSİ
38	GÖKÇEADA	84	HALEP KEÇİSİ
40	KARACABEY MERİNOSU	86	TÜRK SAANEN KEÇİSİ
42	ANADOLU MERİNOSU	88	AKKEÇİ
44	ORTA AND. MERİNOSU	88	İSPİR KEÇİSİ
46	RAMLIÇ	89	KAÇKAR KEÇİSİ
48	PIRLAK	89	ABAZA KEÇİSİ
50	KARYA	90	GÜRCÜ KEÇİSİ
52	POLATLI	90	MALTIZ KEÇİSİ

TÜRKİYE DAMIZLIK KOYUN KEÇİ YETİŞTİRİCİLERİ MERKEZ BİRLİĞİ
2006
TÜDKİYEB

ÖNSÖZ

NİHAT ÇELİK

TÜDKİYEB GENEL BAŞKANI

Ülkemizin coğrafi yapısı ve geniş meraları göz önüne alındığında, küçükbaş hayvancılık için son derece önemli potansiyele sahip olduğumuz bilinen bir gerçektir. Bu potansiyel içerisinde yerli koyun keçi ırklarıyla genetik açıdan da zengin çeşitliliğe sahip olması, küçükbaş hayvancılık sektörünü daha da önemli kılmaktadır. Dolayısıyla; TÜDKİYEB ve İl Birliklerimizin asli amacı ve görevi, küçükbaş hayvancılığı daha iyi noktalara getirmek ve bu amaçla da yerli koyun keçi ırklarımızın ıslahı çalışmalarını başarıyla yürütmektir.

Bu kapsamda; çalışmalarımıza ışık tutması açısından; Bakanlığımız Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğünce (TAGEM) hazırlanarak 2009 yılında yayımlanan 'Türkiye Evcil Hayvan Genetik Kaynakları Tanıtım Kataloğu' esas alınarak, Merkez Birliğimizce 2015 yılında "Koyun ve Keçi Irkları Tanıtım Kılavuzu" nu hazırlayıp baskısını gerçekleştirmiş ve ülke genelinde ilgili tüm kesimlere ulaştırmıştık. Kitapçığı hazırlamamızdaki amacımızı da; özellikle sahada kayıt çalışmalarını yürüten teknik personel ile konuyla ilgili tüm kesimlerin kullanabileceği bir rehber niteliği taşıması olarak belirlemiştik.

"Koyun ve Keçi Irkları Tanıtım Kılavuzu" kitapçığının yoğun ilgi görmesi karşısında kısa zamanda tükenmesi ve sonrasında ilgili kesimlerden ısrarla talep edilmesi nedeniyle kitapçığın yeniden güncellenmesi sonucunda yeni tasarımıyla birlikte ikinci baskısını tamamlayarak yayımlamış bulunuyoruz.

Rehber niteliğindeki bu kitapçığın hazırlanmasında desteklerini esirgemeyen TAGEM yetkilileri ve personeline teşekkür ediyor, özellikle küçükbaş hayvancılık alanında görev yapan teknik personel ile Ziraat ve Veteriner Fakültelerinde okuyan öğrencilerimiz başta olmak üzere ilgili tüm kesimler ve sektörümüz için faydalı olmasını temenni ediyorum.

AKKARAMAN

VERİM YÖNÜ :
Kombine, et ve süt

YAYILMA ALANI :
Orta Anadolu ve komşu bölgeleriyle kesiştiği yerler

GENEL TANIMI :
Yerli ırklar içinde iri yapılı olarak tanımlanır. Vücut dar ve uzundur. Sırt hattı düzdür, bazılarında hafif bir çukurluk görülebilir. Baş uzun ve dar, yüz çıplak ve üzerinde değişik büyüklükte kâkül (hotoz) bulunur. Koçlarda baş hafif dışbükeydir. Uzun ve sarkık kulaklıdır. Bacaklar uzun ve sağlam, tırnaklar sağlam ve serttir. Vücut rengi genellikle beyazdır. Genellikle baş, burun, kulak ve ayaklarda siyah lekeler bulunur. Baş, boyun altı ve bacaklar yapağısızdır. Yapağı kaba -karışık ve seyrektir. Koyunlar boynuzsuzdur. Erkeklerde küçük yapılı yada tam gelişmemiş boynuz bulunabilir. S formunda yağlı kuyrukludur. Kuyruk, arkadan bakıldığı zaman üst üste oturmuş üç parça görünümündedir. Dipte geniş ve büyük bir yağ kitlesi, onun üstünde kalp şeklinde daha küçük ve yağlı ikinci bir parça, en üstte ise yağsız, kıllı ve aşağıya sarkan uzun kısım bulunur.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER :
Kötü çevre şartlarına ve hastalıklara dayanıklıdır.

Sağlam yapılı ve kanaatkârdır. Yetersiz bakım besleme, farklı ve değişken iklim koşullarında yaşayabilir.
Yağlı kuyruklu oluşu nedeniyle yetersiz besleme dönemlerinde yaşama gücü yüksektir.

Yerli ırklar içinde en uysal olanıdır, sevk ve idaresi kolaydır.

Sürü ve analık iç güdüsü iyidir. Uzun yol yürüyüşlerine dayanıklıdır.

Fakir meralardan yararlanma yeteneği yüksektir.

YETİŞTİRME KOŞULLARI :
Yazları kurak ve sıcak, kışları soğuk ve karlı bozkır iklimine uyum sağlamıştır. Fazla engebeli olmayan, bitki örtüsü zayıf geniş meralarda yetiştirilir.
Besleme karlı dönem dışında meraya dayalıdır. Karlı kış aylarında ağırlıklı olarak samana dayalı, az miktarda dane destekli besleme uygulanır.
Basit ve düşük maliyetli ağıllarda barındırılır. Aile, köy veya şahıs sürülerinde ve 30-500 başlık gruplar halinde yetiştirilmektedirler.

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)	73	65
Vücut Uzunluğu (cm)	72	64
Doğum Ağırlığı (kg)	4.7	4.4
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	62	50
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	240	

KANGAL AKKARAMAN

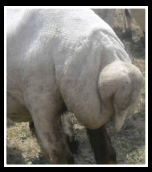

VERİM YÖNÜ :
Kombine, et ve süt

YAYILMA ALANI :
İç Anadolu Bölgesinde Sivas ve çevre iller

GENEL TANIM :
Vücut iri yapılıdır. İnce bir dudak yapısına sahiptir. Burun üstü genellikle dışbükeydir.

Kulaklar uzun, geniş ve dar, kaburgalar yassıdır. Göğüs özellikle koçlarda oldukça geniştir. Koyunların bir bölümünde 14 kaburga bulunur.

Bacaklar uzun ve kuvvetlidir. Vücut beyaz ve kaba -karışık yapağı ile örtülüdür. Göz ve ağız çevresi ile ayaklar genellikle siyahtır.

Baş, boyun, karın altı ve bacaklarda yapağı örtüsü bulunmaz. Koyunlar boynuzsuzdur. Erkeklerin % 10 kadarında zayıf boynuz bulunur.

Yağlı kuyrukludur ve kuyruk S formundadır..

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER :
Kurak iklim hayvanı olmakla birlikte değişik çevre koşullarına adaptasyon yeteneği iyidir. Uzun yol yürüyüşlerine dayanıklı ve sürü içgüdüsü gelişmiştir.

YETİŞTİRME KOŞULLARI :
Yazları kurak ve sıcak, kışları soğuk ve karlı bozkır ikliminde, fazla engebeli olmayan, bitki örtüsü zayıf geniş meralarda yetiştirilir. Besleme karlı dönem dışında meraya dayalıdır. Karlı kış aylarında ağırlıklı olarak samana dayalı, az miktarda dane destekli besleme uygulanır. Yetersiz barınak ve bakım koşullarında yetiştirilebilir. Türkiye'nin çeşitli bölgelerindeki Akkaraman yetiştiricileri damızlık koç ihtiyaçlarının bir kısmını Kangal Akkaraman sürülerinden karşılanmaktadır.

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)	88	76
Vücut Uzunluğu (cm)	74	66
Doğum Ağırlığı (kg)	4.7	4.5
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	90-100	68-72
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	280	260

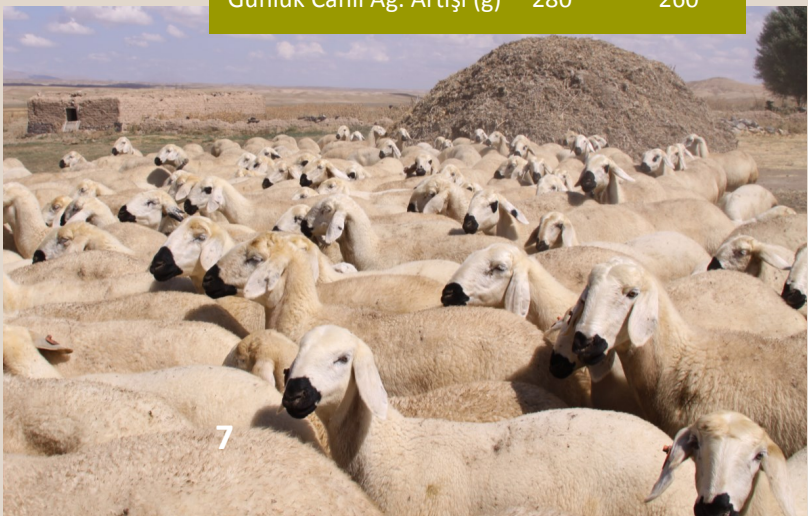

MORKARAMAN

VERİM YÖNÜ :
Kombine, et verimi öncelikli

YAYILMA ALANI :
Doğu Anadolu Bölgesi

GENEL TANIMI :
Sağlam ve iri yapılıdır. Sağrı cidagodan biraz yüksektir. Boyun uzun, göğüs dar, sağrı düşük ve bacaklar yüksektir. Kulak büyük, enli, sarkık ve yana doğru yatıktır. Baş vücuda nazaran uzun ve öne doğru incelmiştir. Baş profili alnın burona geçiş yerinden biraz yukarıda hafif çukurluk gösterir. Burun dişilerde az veya çok, koçlarda belirgin şekilde dışbükeydir.

Vücut rengi kızıldan mora kadar değişmekle birlikte göz, ağız ve burun etrafı daha açık, baş ve ayaklar vücuda nazaran daha koyu renklidir. Yüz ve baş genel olarak yapağısızdır. Karın ve boyun genellikle çıplak veya seyrek örtülüdür. Bacaklar bileklerden itibaren yapağısızdır. Yapağı kaba karışıktır. Erkekler çoğunlukla boynuzludur. Boynuzlar büyük ve helezonidir, dişiler ise zayıf boynuzlu veya boynuzsuz olabilir.

Yağlı kuyrukludur. Kuyruk omurları iki defa bükülme yaptığından S formundadır.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER :
Sürü ve analık içgüdüsü, yürüme yeteneği iyi, sevk ve idaresi kolaydır. Yaşama gücü ve kötü çevre koşullarına adaptasyon yeteneği yüksektir. Soğuğa karşı dayanıklıdır. Yağlı kuyruk, uzun ve yetersiz kış besleme döneminde enerji kaynağı olarak kullanılmakta, bu koşullarda yaşam garantisi sağlamaktadır.

YETİŞTİRME KOŞULLARI :
Doğu Anadolu Bölgesi'nin soğuk ve uzun kış koşullarına ve dağlık yapısına çok iyi uyum sağlamıştır. Yüksek rakımlı ve fakir meraları iyi değerlendirir. Kış aylarında ise normal bir besleme ile kapalı veya bir tarafı açık ağıllarda barındırılır.

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)	75	68
Vücut Uzunluğu (cm)	72	67
Doğum Ağırlığı (kg)	3.9	3.5
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	50-90	40-60
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	192	

DAĞLIÇ

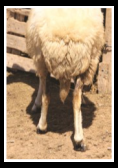

VERİM YÖNÜ :
Kombine, et ve süt

YAYILMA ALANI :
İç Batı Anadolu Bölgesi

GENEL TANIMI :
Vücut küçük yapılıdır. Sırt çizgisi düz, cidago yüksekliği beden uzunluğundan fazla, göğüs ve sağrı dardır. Koçlar tipik, koyunlar hafif koç başlıdır.

Genellikle beyazdır, göz ve ağız etrafında, kulaklarda ve bacaklarda siyah veya koyu kahverengi lekeler görülebilir. Göz altından yüze doğru yayılan oval şekilde siyah ya da koyu kahve nişaneler bulunabilir. Siyah başlılara da rastlanabilir. Gövdede siyah veya koyu lekeler görülebilir. Alaca olanların siyah lekeleri yaş ilerledikçe kırçıl renge döner. Karın ve boyun yapağılıdır. Erkekler genellikle boynuzlu, dişiler boynuzsuzdur. Boynuzlar baştan yana doğru uzamış, büyük, kuvvetli, kalın, birden fazla kıvrımlı ve siyah pigmentlidir. Kaba karışık yapağılı ve yağlı kuyrukludur. Kuyruk yassı, geniş ve kalp şeklinde aşağı doğru sarkar. Dış yüzü düz, orta oluğun iki yanında oval kitle yer alır.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER :
Elverişsiz bakım ve besleme koşullarında yaşama gücü yüksektir.

Adaptasyon yeteneği iyidir. Uzun yol yürüyüşlerine dayanıklı ve sürü iç güdüsü gelişmiştir.

YETİŞTİRME KOŞULLARI :
Sıcak ve kurak iklim hayvanı olmakla birlikte değişik çevre koşullarında, yetersiz mera, barınak ve bakım besleme koşullarında yetiştirilebilir.

Ağılları genellikle bir tepeye yanaştırılarak yapılır. Burdur ve Isparta illerinde dağların eteklerindeki kovuklarda ve hatta rüzgardan korunmuş yerlerde açıkta korularda barındırılır.

Göçer olarak da yetiştirilir.

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)	67	61
Vücut Uzunluğu (cm)	65	63
Doğum Ağırlığı (kg)	3.5	3.5
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	53	46
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	241	

İVESİ

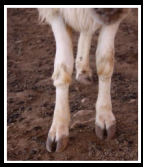

VERİM YÖNÜ :

Kombine, süt verim öncelikli

YAYILMA ALANI :

Güneydoğu Anadolu Bölgesi

GENEL TANIMI : Vücut sağlam ve orta yapılıdır. Süt tipine uygun, ince fakat sağlam kemik yapısına sahiptir. Vücut beyaz-krem renklidir. Baş, kirli sarı - kahverengi, siyah ve beyaz olmak üzere üç farklı renkte olabilir. Çoğunlukla alında beyaz leke vardır. Kulak ve burunda lekeler ile ayaklarda pigmentasyon bulunur. Yağlı kuyrukludur. Büyük, yağlı esas kuyruk kitlesinin üzerinde yağsız bir parça bulunur. Kuyruğun yağlı bölümünde alttan başlayıp ortaya kadar uzayan çıplak bir oyuk bulunur.

Erkeklerde boynuzlar geriye, aşağıya doğru ve helezoni yapıdadır. Boynuzsuz ve hilal şeklinde boynuzlulara da rastlanır. Dişilerde % 10 oranında zayıf boynuz ve koç boynuzluluk görülür. Meme, yüksek süt verimine uygun şekilde bezel yapıdadır. Meme ve meme başı formu değişkendir.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER : Sıcak ve kurak iklim koşullarına çok iyi uyum sağlamıştır. Bu koşullarda uzun mesafeleri yürüyebilir. Analık iç güdüsü gelişmiştir. Değişik çevrelere uyum yeteneğinin yüksek ve sürü iç güdüsünün gelişmiş olması, İvesilerin diğer sütçü ırklara üstünlüğü olarak kabul edilir. İsrail İvesilerinin kökeni Anadolu İvesisidir.

YETİŞTİRME KOŞULLARI :

Göçer sistem içinde yetiştirilir. Sıcak ve kurak iklim hayvanı olmakla birlikte değişik çevre koşullarına adaptasyon yeteneği iyi olup soğuk karasal iklim koşullarında bile başarıyla yetiştirilebilmektedir. İvesiler , 40-45 °C'leri bulan sıcak ve kurak çöl şartlarında sürü koyunculuğu şeklinde yetiştirilebilmektedir.

Yetersiz mera, barınak ve bakım besleme koşullarında yetiştirilebilir. Besleme kış dönemi dışında mera ve anız otlatmasına dayalıdır. Kış aylarında ağırlıklı olarak samana dayalı, az miktarda dane destekli besleme uygulanır. Yetersiz, basit ve düşük maliyetli ağıllarda barındırılır. Yağışlı ve nemli bölgelerde adaptasyon güçlüğü olmaktadır.

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)	66	65
Vücut Uzunluğu (cm)	62	59
Doğum Ağırlığı (kg)	4.6	4.4
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	74	50
Günl Canlı Ağ. Artışı (g)	264	

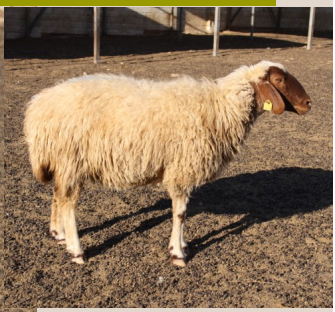

ÇİNE ÇAPARI

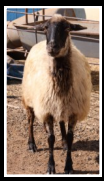

VERİM YÖNÜ :

Kombine, et ve süt

YAYILMA ALANI :

Aydın ili, Çine ve Bozdoğan ilçeleri ve Madran Dağı

GENEL TANIMI :

Vücut orta büyüklüktedir. Baş vücuda göre biraz küçük, kulaklar orta büyüklükte ve sarkıktır.

Vücut genellikle bej veya açık gri renkte, baş, kulaklar, bacaklar ve karın altı kahverengiden siyaha kadar değişebilen tonlardaki renkle ya da bu renkleri içeren lekelerle kaplıdır.

Kaba karışık yapağılıdır. Erkekler güçlü spiral boynuzlu, dişiler çoğunlukla boynuzsuzdur. Yağlı kuyruklu olup diğer yağlı kuyruklu yerli koyun ırklarından daha toplu bir kuyruk yapısına sahiptir.

Kuyruk ucu ince ve içe kıvrıktır. Sağıma elverişli iri meme başlarına sahiptir.

YETİŞTİRME KOŞULLARI :

Genelde dağlık alanlarda yerleşik aile işletmesi şeklinde sundurma tipi veya kargı ve çalılarla oluşturulmuş basit barınaklarda yetiştirilmektedir.

Yaz aylarında gündüz, kış aylarında ise gece barınakta tutulmaktadır. Genelde tepe ve dağlık alanlarda otlatılmaktadır. Meraları yaz ve sonbahar başlangıcında genelde zayıf kuru otlarla, diğer dönemlerde ise çok güçlü sayılmayacak yeşil otlarla kaplıdır.

Aşım veya doğum dönemi gibi kritik süreçlerde ekonomik gücü yeterli olan yetiştiriciler meraya ilaveten çok az miktarda kesif yem desteği sağlayabilmektedir.

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)	70	65
Vücut Uzunluğu (cm)	64	62
Doğum Ağırlığı (kg)	4.0	3.5
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	55-60	35-40
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	210	

GÜNEY KARAMAN

VERİM YÖNÜ :

Kombine, et ve süt

YAYILMA ALANI :

Antalya, Mersin, Hatay ve Gaziantep illeri.

GENEL TANIMI :

Küçük yapılıdır. Beyaz, gri, kahverengi, kızıl, siyah ve alacalı renklileri bulunmaktadır. Özellikle siyah olanlarda renk, yaş ilerledikçe kırçıllaşmaktadır. Erkekler boynuzlu, dişiler nadiren boynuzludur. Yağlı kuyrukludur. Kuyruğun ortasında bir oluk yer almaktadır. Kuyruğun uç kısmı parmak şeklinde aşağı sarkar.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER :

Sıcak ve kurak iklime, uzun yol yürüyüşlerine dayanıklıdır. Sürü içgüdüsü gelişmiştir.

YETİŞTİRME KOŞULLARI :

Kışları Toros dağlarının eteklerinde geçirip ilkbaharda otlatılarak, 2000-2500 m yükseklikteki yaylalara çıkarılır. Geç sonbaharda kış otlaklarına geri döner.

Genel olarak açık alanlarda bulundurulur. Kış mevsiminde yağıştan korumak ve geceletilmek üzere basit barınaklara alınır. Doğumlar genelde dışarıda, doğada olur.

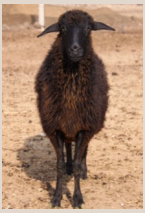

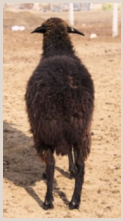

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)	68	63
Vücut Uzunluğu (cm)	63	58
Doğum Ağırlığı (kg)	4.2	3.6
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	52	37
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	275	

KARAGÜL

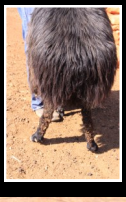

VERİM YÖNÜ :

Kombine, et, süt ve post

YAYILMA ALANI :

Tokat ili ve çevresi

GENEL TANIMI :

Vücut yapısı küçüktür. Baş orta büyüklükte, boyun kısa ve kalın, bacaklar orta uzunluktadır.

Cidago, sırt ve sağrı hemen hemen eşit yükseklikte olup yandan bakıldığında sırt düz bir hat gibi görülür. Yaygın vücut rengi siyahtır. Siyah dışında kahverengi, gri ve beyaz olanları da görülür.

Yapağısı kaba karışıktır. Yapağı lif çapı bireysel olarak değişiklik göstermektedir. Kuzuları parlak, bukleli ve kürk yapımına uygun kıl örtüsüne sahiptir. Erkekler boynuzlu dişiler ise genel olarak boynuzsuzdur . Dişilerde boynuzluluk oranı %13 civarındadır. Boynuz yapısı, erkeklerde baştan öne doğru açılan kuvvetli ve kıvrımlı, dişilerde ise tek kıvrımla kulak arkasından öne doğru ve zayıf yapılıdır. Yağlı kuyrukludur

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER :

Yetersiz çevre şartlarına dayanıklıdır. Hastalıklara dirençlidir.

Yeni doğmuş kuzularda kıl örtüsü bukleli ve parlak yapıda iken, kısa süre sonra bukleler düzleşerek mat ve son derece kaba yapağı halini alır.

YETİŞTİRME KOŞULLARI :

Bozkır iklimi ve kurak şartlara iyi adapte olmuştur. Özel bakım ve besleme istemez. Yetersiz mera, bakım besleme koşullarında yetiştirilebilir.

Yetiştiriciliğinde yaylacılık geleneği yaygındır. Sürüler meraya genelde akşam ve gece çıkarılır.

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)	65	58
Vücut Uzunluğu (cm)	66	58
Doğum Ağırlığı (kg)	3.3	3.1
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	58	38

NORDUZ

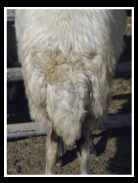

VERİM YÖNÜ :

Kombine, et verimi öncelikli

YAYILMA ALANI :

Van İli Gürpınar ilçesi Norduz Bölgesi

GENEL TANIMI :

Yüksek yapılıdır. Boyun tamamı yapağı ile kaplıdır. Beyazdan sonra kül rengi çoğunlukta olup az miktarda gri beyaz ve kahverengi beyaz renklilere de rastlanmaktadır.

Vücudun çift yerlerinde özellikle koçbaşlı, kâküllü ve küpelilerde başta siyah lekeler görülür.

Erkekler boynuzlu, dişilerin yaklaşık yarısı boynuzludur.

Yağlı kuyrukludur.

Kuyruk üç parçalı olup üçüncü parça, birinci parçadan uzun ve aşağıya doğru sarkar.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER :

Sürü ve analık iç güdüsü, yürüme, otlama yeteneği ile sevk ve idare kolaylığı iyidir. Yetiştirildiği bölgede dayanıklılık, yaşama gücü ve adaptasyon yeteneği yüksektir. Yüksek bacaklıdır.

YETİŞTİRME KOŞULLARI :

Engebeli ve eğimli arazi yapısına sahip, bitki örtüsü ve su kaynaklarınca zengin olan Norduz Bölgesindeki alçak ve yüksek otlaklarda yetiştirilmektedir.

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)		71
Vücut Uzunluğu (cm)		68
Doğum Ağırlığı (kg)	4.3	4.0
18 Aylık Canlı Ağırlık (kg)		60
Günlük Can.Ağ.Artışı (g)	279	

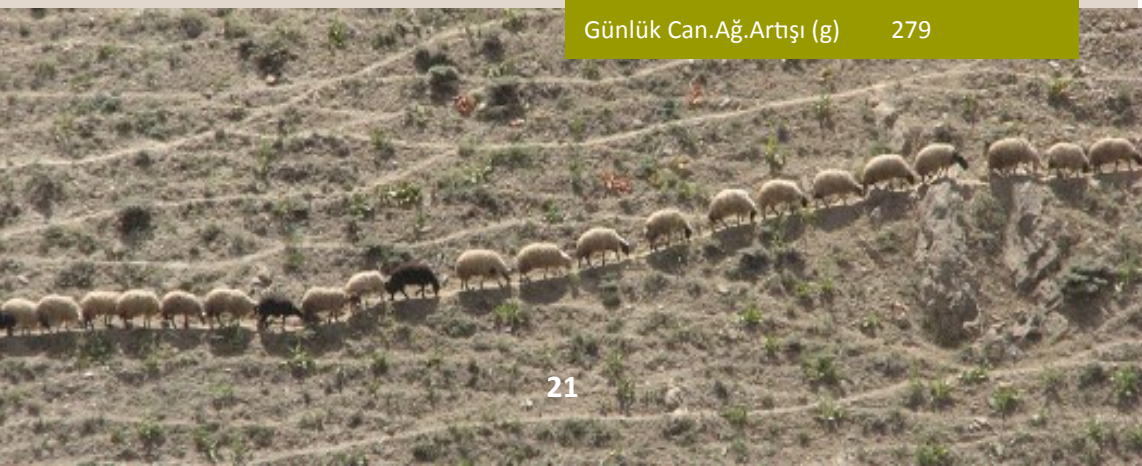

TUJ

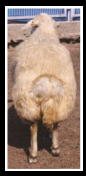

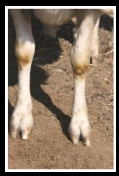

VERİM YÖNÜ :

Kombine, et, yapağı ve süt

YAYILMA ALANI :

Kars ili, Çıldır ilçesi ve Ardahan, Iğdır İlleri

GENEL TANIMI :

Genellikle vücut küçük yapılıdır. Baş küçük, profili düz ve sarkık kulaklıdır. Alnın göze kadar olan kısmı kısımları genellikle çıplaktır. Vücut parlak beyaz renktedir. Burun, göz ve ağız etrafı ile ayaklarda siyah pigment bulunur. Göz etrafında, tarsal ve carpal eklemlerinde koyu renk tercih edilir. İncikleri siyah veya kahverengi olanlara da rastlanmaktadır. Tırnakta koyu gri tondan siyaha yakın bir renk dağılımı gözlenmektedir. Tırnak üstünde siyah pigmentasyon görülür. Yapağı kaba karışık ve halı tipidir. Erkekler boynuzlu, boynuz öne doğru helezoniktir.

Dişiler boynuzsuzdur, boynuzlulara da rastlanmaktadır. Oyluğu yağlı bir ırktır. Kuyruk çok kısa ve kuyruk omurları orta kısımda yukarıya doğru bükülmüş, ince ve yağsız kuyruk ucu aşağıya doğru yönelmiştir. Bundan dolayı kuyruğun yünsüz, çıplak alt tarafı arkadan bakılınca görülür.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER :

Sürü içgüdüsü, analık içgüdüsü ve yürüme yeteneği iyidir. Yapağı incelik ve uzunluk bakımından oldukça bir örnektir.

YETİŞTİRME KOŞULLARI :

Dağlık, yüksek rakımlı ve engebeli arazi şartlarına sahip bölgelerde yetiştirilir. Meraları iyi değerlendirir.

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)		61
Vücut Uzunluğu (cm)	74	71
Doğum Ağırlığı (kg)	3.8	3.7
18 Aylık Canlı Ağırlık (kg)	50-55	45-50
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	190	

SAKIZ

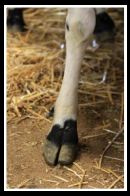

VERİM YÖNÜ :

Süt ve döl

YAYILMA ALANI :

Çeşme, İzmir, Aydın, Marmara ve Ege Sahilleri

GENEL TANIMI :

Vücut dar ve yüksek, bacaklar uzundur. Vücut beyazdır, göz, ağız, burun ucu, kulak ve ayaklarda siyah lekeler vardır. Baş, bacaklar ve karın altı yapağısızdır.

Yapağı tipi kaba karışıktır. Erkekler kuvvetli spiral boynuzlu, dişiler boynuzsuzdur.

Kuyruğun dip kısmı az yağlı, üçgen görünümlü, uç kısmı yağsız, ince ve uzundur. Meme bezel yapıdadır.

Bol süt verimine uygun, geniş, sarkık ve meme uçları genellikle iridir.

İkiden fazla meme başı bulunur.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER :

Erken gelişen bir ırktır. Döl ve süt verimi yüksektir. Adaptasyon kabiliyeti düşüktür. Eti lezzetlidir. Sürü içgüdüsü zayıftır.

YETİŞTİRME KOŞULLARI :

Aile işletmelerinde 3-5 başlık sürü halinde yetiştirilir.

Ortalama 180-200 kg süt vermekle birlikte iyi bakım besleme koşullarında 500 kg ve üstünde süt veren koyunların sayısı az değildir.

Döl ve süt veriminin yüksek olması nedeniyle özellikle verim dönemlerinde ek yemleme yapılmaktadır.

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)	75	73
Vücut Uzunluğu (cm)	75	72
Doğum Ağırlığı (kg)	3.2	3
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	70	50
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	242	

HERİK

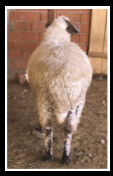

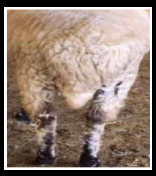

VERİM YÖNÜ :

Kombine, et, süt ve yapağı

YAYILMA ALANI :

Amasya ili ve ilçeleri

GENEL TANIMI :

Akkaraman ve Morkaraman koyunlarının, Karayaka koçlarıyla melezlenmesiyle elde edilmiş yarım yağlı kuyruklu ve kaba yapağılı bir tiptir. Vücut ve baş orta büyüklükte olup erkeklerde burun dışbükeydir. Boyun ve bacaklar orta uzunluktadır.

Sağrı cidagodan biraz yüksektir. Yapağısı genel olarak beyazdır, kahverengi -siyah olanlara da rastlanır. Vücudun yapağısız kısımları olan; baş ve bacaklarda siyah - kahverengi leke ya da benekler görülür.

Genel olarak erkekler boynuzlu dişiler boynuzsuzdur. Boynuz, erkeklerde baştan öne ve yana doğru açılan kıvrımlı ve kuvvetli, dişilerde ise zayıftır.

Kuyruk vücuda bağlantı noktasında geniş, aşağıya indikçe daralır ve tarsal eklemlere bazen daha da aşağıya uzanır. Kuyruğun geniş kısmı genel olarak düz olup, bazılarında iki parçalı yapıyı andıran oluk görülür. Kuyruk ucu genel olarak yağlıdır.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER :

Hırçın ve tedirgin yapılıdır. Dışarıdan gelecek en ufak uyarıya dahi duyarlıdır.

YETİŞTİRME KOŞULLARI :

Düşük rakımlı tepelik alanlar ile düz arazilerde yetiştirilir. Sıcağa karşı duyarlı olup, yağışlı ve nemli hava şartlarına uyum sağlamıştır.

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)	65	61
Vücut Uzunluğu (cm)	67	62
Doğum Ağırlığı (kg)	3.5	3.3
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	60	47

HEMŞİN

VERİM YÖNÜ :

Kombine, et ve süt

YAYILMA ALANI :

Doğu Karadeniz Bölgesinde Artvin ve Rize illeri

GENEL TANIMI :

Vücut sağlam ve orta iriliktedir. Genel olarak boyun kısa, göğüs nispeten dar, sağrı ve bacaklar orta yüksekliktedir. Sağrı cidagodan biraz yüksektir. Küçük kulaklıdır. Kulaksız koyunlar da bulunmaktadır. Vücut rengi genellikle siyahtan kahverengiye kadar değişmekte ve kirli beyaz olanlarına da rastlanmaktadır. Beyaz renkli olanlarda göz kenarları, alın ve bacaklarda siyah lekeler bulunmaktadır. Yüz ve baş genel olarak yapağılıdır. Arka bacaklar ince yapağı ile kaplıdır. Çoğunlukla boynuzsuzdur.

Boynuzu olan erkeklerde boynuz büyük ve helezonidir. Dişilerde zayıf boynuz görülebilir. Kuyruk yapısı tek parça olup dip kısmı geniş, tarsal bölgesine doğru daralır ve uç kısmında ince bir parça bulunur.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER:

Yerli ırklar içinde en uzun kuyruk yapısına sahiptir. Engebeli ve kayalık bölgelerde yürüme ve tırmanma yeteneği çok iyidir. Yüksek rakımlı ve fakir meraları çok iyi değerlendirir. Dayanıklılık, yaşama gücü ve kötü çevre koşullarına adaptasyon yeteneği yüksektir. Analık ve sürü içgüdüsü yüksek, hırçın tabiatlıdır.

YETİŞTİRME KOŞULLARI :

Yağışlı ve nemli Doğu Karadeniz iklimine iyi uyum sağlamıştır.

Yüksek ve dağlık bölge meralarını çok iyi değerlendirir. Karlı dönemlerde açık veya bir tarafı kapalı ağıllarda barındırılır. Bu dönemde besleme kaba yem ağırlıklıdır.

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)	79	73
Vücut Uzunluğu (cm)	72	68
Doğum Ağırlığı (kg)	3.4	3.1
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	65-70	55-60
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	215	

MALYA

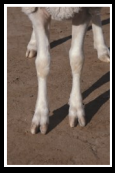

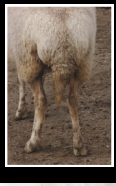

VERİM YÖNÜ:

Kombine, et ve yapağı

YAYILMA ALANI:

Başta Kırşehir ili ve çevresi olmak üzere Orta Anadolu

GENEL TANIMI:

Akkaraman ırkı ile Alman Yapağı Et Merinosunun melezlenmesiyle elde edilmiştir. Merinos x Akkaraman G1 dişiler, Akkaraman koçlarına verilerek Malya tipi oluşturulmuştur. Bacaklar uzun ve vücut Akkaramandan daha iridir. Renk beyazdır, baş ve bacaklarda siyah lekeler bulunabilir. Baş ve boyun altı yapağılı, bacak alt kısımları yapağısızdır. Erkekler ve dişiler boynuzsuzdur. Yarım yağlı kuyrukludur. Kuyruk vücuda bağlantı noktasında geniş olup aşağıya doğru daralır.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER:

Kurak iklime çok iyi uyum sağlamıştır.

YETİŞTİRME KOŞULLARI:

Bozkır iklimine ve kurak şartlara iyi adapte olmuştur. Bakım ve besleme koşulları iyi olan işletmelerde yetiştiriciliği tercih edilir. Damızlık olarak yetiştiriciliği Malya Tarım İşletmesi Müdürlüğü'nde yapılmaktadır.

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)		70
Vücut Uzunluğu (cm)		68
Doğum Ağırlığı (kg)	4.0	3.6
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	80	58
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	240	

ACIPAYAM

VERİM YÖNÜ:

Kombine, et ve süt

YAYILMA ALANI:

Denizli, Afyon, Isparta ve Antalya

GENEL TANIMI :

Acıpayam Tarım İşletmesinde geliştirilen ırk, % 50 İvesi, % 25 Dağlıç ve % 25 Doğu Friz genotipi taşır. Vücut iri yapılı, renk beyaz ve lekesizdir. Baş genelde beyaz olmakla birlikte kahverengi veya siyah lekeli olanlara da rastlanır. Kaba yapağılıdır.

Koçlar ve koyunlar boynuzsuzdur. Kuyruk tek parçalı, oval, orta büyüklükte, yağlı ve uca doğru incelerek uzanır.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER:

Güç çevre şartlarına dayanıklı ve hastalıklara dirençlidir. Dağlıç ırkının yetiştirildiği ekstansif koşullara uyum sağlayabilir. Yağlı ve büyük kuyruklu Dağlıç'ları doğal olarak aşabilmektedir.

YETİŞTİRME KOŞULLARI:

Yetiştiricinin koç talebini karşılamak üzere Gözlü Tarım İşletmesinde 1200 başlık damızlık bir sürü yetiştirilmektedir. Yayılma alanında mera genellikle zayıftır. Basit ağıllarda, sundurma veya rüzgar almayan koruluklarda barındırılır.

Bakım besleme koşulları yayılma alanında nispeten iyi olan işletmelerde yetiştirilmektedir.

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Sağrı Yüksekliği (cm)		69
Vücut Uzunluğu (cm)		72
Doğum Ağırlığı (kg)	4.2	3.8
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	115	70
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	350	

KIVIRCIK

VERİM YÖNÜ:

Kombine, et, süt ve yapağı

YAYILMA ALANI :

Trakya, Marmara ve Kuzey Ege Bölgesi

GENEL TANIMI :

Et ve süt verimi öncelikli olmak üzere iki farklı tipi vardır. Etçi tipte vücut ve göğüs geniş ve yuvarlak, kaslar gelişmiştir. Sağrı hafif meyilli, bacaklar nispeten kısadır. Sütçü tipte vücut ve göğüs dar, bacaklar uzundur. Sırt hattı hafif çukur, sağrı hafif düşük önden arkaya doğru daralan yapıdadır.

Vücut genellikle beyaz olup, siyah ve alacalık ta görülür. Baş, karın altı, bacaklar ve bazılarında da gerdan yapağısızdır. Yapağı tipi kaba karışıktır.

Erkekler öne doğru spiral boynuzlu, dişiler boynuzsuzdur. Kuyruk yağsız, uzun ve incedir, üzeri uzun kıllarla örtülüdür. Kuyruk tarsal eklemine kadar, bazı hayvanlarda tarsus eklemeden aşağıya uzanır.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER:

Sürü içgüdüsü ve engebeli arazilerde uzun mesafeleri yürüme kabiliyeti iyidir. Adaptasyon yeteneği yüksektir. Sağlam yapılı ve kanaatkâr olması nedeniyle kötü çevre koşullarına dayanıklıdır. Et ve süt verimi oldukça iyidir. Et yağının kas ve lif aralarında dağılmış olması ete yumuşaklık ve lezzet verir. Kıvırcık kuzularının eti açık renkli ve ince liflidir.

YETİŞTİRME KOŞULLARI:

Aile işletmelerinde, yerleşik köy sürülerinde ve ticari işletme sürüleri şeklinde, 20-400 başlık sürüler halinde yetiştirilmektedir. Yüksek, makilik, soğuk ve nemli çevre şartlarına iyi adapte olmuştur. Yılın önemli bir kısmında otlatma uygulanır.

Bakım ve besleme daha çok ekstansif koşullarda yapılır. Bölgede erken kuzu kesimi yaygın olduğundan kasaplığa ayrılan kuzular 25-30 günde, damızlığa ayrılanlar ise 60-70 günde sütten kesilirler.

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)	69	64
Vücut Uzunluğu (cm)	80	66
Doğum Ağırlığı (kg)	4.0	3.7
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	60-70	45-55
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	263	

KARAYAKA

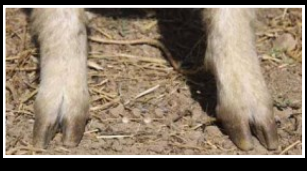

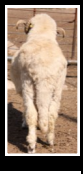

VERİM YÖNÜ :

Kombine, et, yapağı ve süt

YAYILMA ALANI :

Sinop'tan Trabzon'a kadar Karadeniz kıyı ve dağlık kesimleri ile Orta Karadeniz'in İç Anadolu ile kesişen Tokat ve Amasya çevresi

GENEL TANIMI :

Vücut yapısı küçüktür. Bedeni yüksekliğine nazaran uzun, geniş ve derindir. Baş küçük-orta yapılı, dar ve kaba görünüşlüdür. Alında kâkül bulunur. Boynu kısa ve kalın, omuzlar dar, bacaklar nispeten kısadır. Vücut rengi genel olarak beyazdır.

Daha çok baş ve boyun bölgesinde olmak üzere çeşitli büyüklüklerde kahverengi ve siyah lekelere rastlanır. Erkekler genel olarak baştan öne doğru kıvrımlarla açılan kalın ve kuvvetli boynuza sahiptir. Dişiler genel olarak boynuzsuzdur.

Kuyruk yağsız ve uzundur. Nadiren dip kısmında yağ kitlesi bulunur. Meme az gelişmiş ve bezeldir.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER:

Tırnak ve bacak yapısı sağlamdır, engebeli ve eğimli meralarda oldukça hızlı hareket eder. Sevk ve idaresi oldukça zordur. En kaba Yapağılı koyun ırkımızdır. Yapağısı, kaba uzun ve keçeleşme kabiliyetinin düşük olması sebebiyle yatak ve yorgan yapımında daha çok tercih edilir. Yapağı özelliği yağmurun deriye inmeden atılmasında özel bir avantaj sağlar. Kâkül yapağının uzun olduğu dönemde görmeyi engelleyecek ölçüde gözleri kapatabilir. Eti lezzetlidir.

YETİŞTİRME KOŞULLARI:

Dağlık, ağaçlık, nemli ve soğuk çevre şartlarında yetiştirilir.

Yetiştiriciliğinde yaylacılık geleneği yaygındır. Yılda iki kırkım uygulanabilmektedir

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)	66	62
Vücut Uzunluğu (cm)	71	63
Doğum Ağırlığı (kg)	3.5	3.2
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	55	40
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	220	

GÖKÇEADA

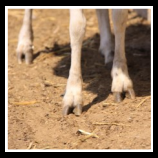

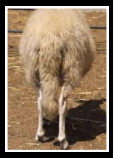

VERİM YÖNÜ:

Kombine, süt ve et

YAYILMA ALANI:

Gökçeada, Çanakkale ve Kuzey Batı Anadolu

GENEL TANIMI:

Küçük yapılıdır. Vücut beyaz, göz, ağız, burun ucu, kulak ve ayaklarda siyah lekeler görülür. Erkekler kuvvetli spiral boynuzlu, dişiler boynuzsuzdur. Yağsız, ince ve uzun kuyrukludur.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER:

Süt verimi ve yaşama gücü oldukça yüksektir. Sert iklimli bölgelerde de yetiştirilebilmektedir.

Çobansız sürüler halinde, yarı yaban yaşam sürer.

Erken yaşta cinsel olgunluğa erişir. Hastalıklara dayanıklıdır, her hangi bir aşılama programı uygulanmaksızın yetiştirilebilir.

YETİŞTİRME KOŞULLARI:

En çok Gökçeada (İmroz) adasında engebeli ve dağlık arazide, düşük kaliteli mera alanlarında çobansız olarak yetiştirilmektedir.

Yarı entansif yetiştiricilik uygulamalarına da rastlanmaktadır.

Ağır kış koşullarında barınaklara alınan koyunlara ek yemleme uygulanmaktadır.

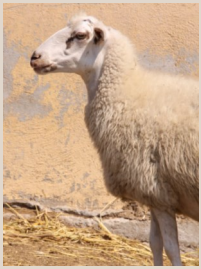

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)		61
Vücut Uzunluğu (cm)		63
Doğum Ağırlığı (kg)	3.8	3.7
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	55	48
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	191	

KARACABEY MERİNOSU

VERİM YÖNÜ: Et, Yapağı

YAYILMA ALANI :

Marmara Bölgesi, ağırlıklı olarak Güney Marmara

GENEL TANIMI :

Kıvırcık ile Alman Yapağı Et Merinosu melezlenmesiyle elde edilmiş olup % 90 üzerinde Merinos genotipi taşımaktadır.

Vücut geniş, derin, yuvarlak yapılı, orta uzunlukta, sırt düzgün ve geniş, sağrı geniş ve az düşük, bacaklar orta uzunlukta ve iriliktedir. Butlar dolgun ve derindir. Başın yüz kısmı ile bacak uçları çıplaktır.

Renk beyazdır. Kuyruk yağsız, uzun ve incedir. Erkekler % 10 -15 boynuzlu, dişiler boynuzsuzdur.

Yapağısı ince, bir örnek olup tekstile uygundur.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER:

Yaşama gücü yüksektir. Hemen tüm yıl kızgınlık gösterir.

Kuzuların büyüme hızı yüksektir. Koyunlar iyi huylu, sürü içgüdüsü oldukça iyi, sürü halinde yönetilmesi kolaydır.

Sağım ve kırkıma olumsuz tepki vermez. Analık içgüdüsü iyidir. Bulunduğu bölge şartlarına uyumlu ve hastalıklara dirençlidir.

YETİŞTİRME KOŞULLARI:

Bakım ve besleme koşulları daha iyi olan ve kısmen de entansifleşme eğilimi görülen işletmelerde ve engebesi az ovalık kesimlerde tercih edilen bir ırktır.

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)	77	73
Vücut Uzunluğu (cm)	73	72
Doğum Ağırlığı (kg)	4.5	4.3
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	80-100	60-65
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	322	

ANADOLU MERİNOSU

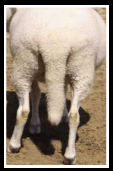

VERİM YÖNÜ:

Kombine, et ve yapağı

YAYILMA ALANI:

İç Anadolu Bölgesi'nin batı kısımları

GENEL TANIMI:

Alman Yapağı Et Merinosu ile Akkaramanın melezlenmesiyle Polatlı ve Altınova Tarım İşletmelerinde elde edilmiştir. Bu merinos tipi % 75 -80 Alman Yapağı Et Merinosu genotipi taşır.

Baş uzunluğu ve genişliği orta, dudaklar kalın, kulaklar yatay ve geniş, boyun kısa ve kalın, vücut iri, geniş, derin ve uzun, butlar dolgun ve etli, bacaklar uzun ve kuvvetlidir. Renk beyazdır. Başın yüz kısmı ile bacakların alt kısımları çıplaktır.

İnce, birörnek, 60 -64 S yapağılıdır. Erkek ve dişiler genelde boynuzsuzdur. Kuyruk yağsız, ince ve kısadır.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER:

İç Anadolu Bölgesi şartlarına adapte olmuştur. Değişik çevre şartlarına adaptasyon yeteneği yüksektir. Yürüme yeteneği, sürü ve analık içgüdüsü iyidir.

YETİŞTİRME KOŞULLARI:

İç Anadolu'nun az engebeli ve yetersiz mera şartları ile karasal iklimine uyum sağlamıştır. Bununla birlikte bakım besleme ve barındırma koşulları nispeten iyi olan işletmelerde başarılı bir şekilde yetiştirilmektedir.

Barınaklar genellikle meraya yakın yerlere inşa edilmektedir. Karlı dönemlerde ağılda barındırılır. Meranın durumuna ve mevsime göre ek yemleme yapılmaktadır

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)	75	66
Vücut Uzunluğu (cm)	86	74
Doğum Ağırlığı (kg)	4.3	4.1
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	80-90	50-55
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	240	

ORTA ANADOLU MERİNOSU

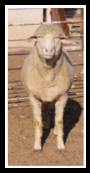

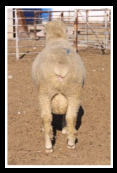

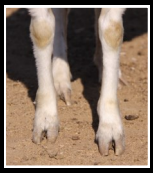

VERİM YÖNÜ: Kombine, et ve yapağı

YAYILMA ALANI:

Orta Anadolu Bölgesi

GENEL TANIMI:

Akkaraman ırkı ile Alman Et Merinosu melezlenmesiyle elde edilmiştir. Yaklaşık % 80 Alman Yapağı Et Merinosu, % 20 Akkaraman genotipi taşımaktadır.

Vücut iri yapılıdır. Baş uzunluğu ve genişliği orta, dudaklar kalın, kulaklar yatay ve geniş, boyun kısa ve kalın, vücut geniş, derin ve uzun , butlar dolgun ve etli, bacaklar uzun ve kuvvetlidir.

Yapağı rengi beyazdır. Bacakların alt kısımları ile yüz çıplaktır. Yapağısı ince ve birörnek elyaftan oluşmaktadır.

Erkek ve dişiler genelde boynuzsuzdur. Kuyruk yağsız, ince ve uzundur.

IRKA ÖZGÜ AYI RICI ÖZELLİKLER:

Akkaraman koyunlardan kök aldığı için Orta Anadolu şartlarına iyi uyum sağlamış ve hastalıklara karşı dayanıklı, yaşama gücü yüksek bir ırktır.

Değişik çevre koşullarına adaptasyon yeteneği, analık ve sürü içgüdüsü oldukça iyidir. Kuzu verimi ve büyüme hızı Akkaramana göre yüksektir.

YETİŞTİRME KOŞULLARI:

Orta Anadolu şartlarında kış aylarında bir süre ağılda; diğer zamanlarda gündüz merada, geceleri açık çevrili yerlerde yetiştirilir. Yerli ırklardan sonra kurak meralardan en iyi yararlanabilen koyun ırkıdır. Bakım, besleme şartları nispeten iyi işletmelerde başarılı şekilde yetiştirilmektedir.

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)	76	68
Vücut Uzunluğu (cm)	88	75
Doğum Ağırlığı (kg)	4.4	4.1
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	85-90	55-60
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	290	235

RAMLIÇ

VERİM YÖNÜ:

Kombine, et ve yapağı

YAYILMA ALANI:

Orta Anadolu ile Batı Anadolu geçit bölgeleri

GENEL TANIMI:

% 65-70 Rambouillet ve % 30-35 Dağlıç genotipi taşımaktadır. Vücut iri yapılıdır. Renk beyazdır. Koçlar genellikle boynuzlu, dişiler boynuzsuzdur. Kuyruk yapısı ince ve uzun, kuyruk dip kısmı üçgen şeklindedir.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER:

Dağlıç ırkının yetiştirme koşullarındaki yüksek yaşama gücü ile Rambouillet ırkının iyi olan et ve yapağı verim özelliklerini taşıyan bir koyun tipidir. Olumsuz çevre koşullarına adaptasyonu yüksektir. Sürü içgüdüsü iyidir.

YETİŞTİRME KOŞULLARI:

Marmara Hayvancılık Araştırma Enstitüsünde saf bir sürü halinde yetiştirilmektedir. Batı geçit bölgesinin koşulları kısmen iyi işletmelerinde yetiştirilebilmektedir.

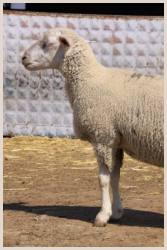

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)	74	70
Vücut Uzunluğu (cm)	75	72
Doğum Ağırlığı (kg)	4.5	4.0
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	80-90	60-65
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	265	235

PIRLAK

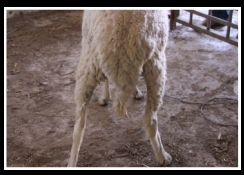

VERİM YÖNÜ:

Kombine

YAYILMA ALANI :

Kütahya, Afyon ve Uşak'tan, Manisa'ya kadar uzanan İç Batı Anadolu bölgesi ile Batı Akdeniz'in kuzeyinde Isparta ve Burdur

GENEL TANIMI: Vücut orta iriliktedir. Renk beyaz, göz etrafında, kulak uçlarında ve ağız etrafında siyah lekelere rastlanır. Ayakları siyah lekeli olanlar da görülmektedir. Kulaklar yere paralel ve ileriye doğrudur.

Erkekler yanlara doğru açılan güçlü spiral boynuzlara sahiptir. Dişiler genel olarak boynuzsuzdur.

Kuyruk inceden yarı yağlıya kadar farklılık göstermektedir. Kuyruk yağ kitlesi, dip kısmından uca doğru azalan yapıdadır.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER:

Kötü çevre şartlarına ve hastalıklara dayanıklıdır. Eti lezzetlidir.

YETİŞTİRME KOŞULLARI:

Sıcak ve kurak iklim hayvanı olmakla birlikte değişik çevre koşullarına adaptasyon yeteneği iyidir. Yetersiz mera, barınak ve bakım besleme koşullarında yetiştirilebilir. Ağılları genellikle bir tepeye yanaştırılarak yapılır. Burdur ve İsparta illerinde dağların eteklerindeki kovuklarda ve hatta rüzgârdan korunmuş yerlerde açık korularda barındırılır. Göçer olarak da yetiştiriciliği yapılmaktadır. Besleme karlı kış dönemleri dışında tamamen meraya dayalıdır.

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)		63
Vücut Uzunluğu (cm)	75	60
Doğum Ağırlığı (kg)	4.0	3.5
Ergin Canlı Ağırlık (kg)		45-50
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	150	

KARYA

VERİM YÖNÜ:

Kombine, süt ve döl

YAYILMA ALANI : Aydın, İzmir, Manisa, Uşak ve Denizli İlleri

GENEL TANIMI:

Batı Anadolu'daki ırkların Sakız ve Kıvırcık koçlarla sistemsiz melezlenmesi sonucu oluşmuştur. Vücut orta iriliktedir. Renk beyaz, göz etrafı, kulak uçları ve ayaklar genellikle siyahtır.

Yapağı tipi kaba karışıktır. Erkekler kuvvetli spiral boynuzlu, dişiler boynuzsuzdur. Kuyruk ince ve az yağlıdır.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER :

Erken gelişen bir ırktır. Döl ve süt verimi yüksektir.

YETİŞTİRME KOŞULLARI :

Özellikle bakım ve besleme koşulları kısmen iyi olan ve entansifleşme eğilimi görülen ovalık kesimlerde yetiştiriciliği tercih edilmektedir.

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)		67
Vücut Uzunluğu (cm)		64
Doğum Ağırlığı (kg)	4.5	3.5
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	55	45
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	182	

POLATLI

VERİM YÖNÜ :

Kombine, et ve yapağı

YAYILMA ALANI :

Orta Anadolu Bölgesi ve çevresi

GENEL TANIMI :

Akkaraman ırkının İllede France koyun ırkı ile melezlenmesi sonucunda Polatlı'da elde edilmiştir. % 75 İllede France genotip taşır. Vücut derin ve geniş, sırt geniş yapılıdır. Kulaklar büyüktür. Vücut beyazdır. Kuyruk yağsız, ince ve uzumdur. Erkekler ve dişiler boynuzsuzdur. Meme yapısı gelişmiş ve vücuda bağlantısı iyidir.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER :

Orta Anadolu koşularına iyi adapte olmuştur. Hastalıklara direnci yerli koyun ırklarına benzerdir. Sürü, analık içgüdüsü ve yürüme kabiliyeti çok iyidir. Erken gelişmektedir ve iyi kalitede karkas üretmektedir. Erkekler ticari melezleme amacıyla kullanılabilirler.

YETİŞTİRME KOŞULLARI :

Step iklim koşullarına, açık ve engebeli arazilere iyi adapte olmuştur. Dağlık alanlar için uygun değildir. Farklı iklim ve coğrafi koşullarda yetiştirilebilir.

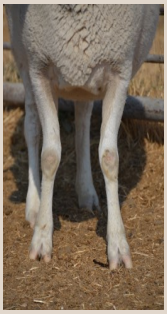

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)	80	77
Vücut Uzunluğu (cm)	74	73
Doğum Ağırlığı (kg)	94	77
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	5.2	5.0
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	300	

BAFRA

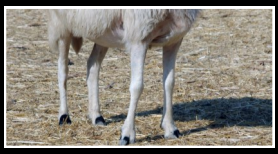

VERİM YÖNÜ :

Kombine, et ve süt

YAYILMA ALANI :

Orta Karadeniz Bölgesi

GENEL TANIMI :

Sakız ve Karayaka ırklarının melezlemesi sonucu elde edilmiştir. Süt tipi vücut yapısına sahiptir. Baş yapısı orta büyüklükte, kulaklar uzundur. Boyun ince ve uzundur. Vücut beyaz, fakat ağız, göz ve kulak çevresinde siyah lekeler mevcuttur. Vücudun diğer yerlerinde siyah leke olması istenmez. Baş, karın ve ayaklarda yapağı bulunmaz. Koçlar güçlü spiral boynuzlara sahipken, koyunlarda boynuz bulunmaz, nadiren az gelişmiş boynuzlar bulunur. Kuyruk yağsız ve uzundur, dip kısmında az yağ bulunur. Meme yapısı iyidir.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER :

Adaptasyon yeteneği oldukça iyidir. Hastalıklara dayanıklılığı yerli ırklar gibidir. Sürü, analık içgüdüsü ve yürüme kabiliyeti çok iyidir. Erken gelişmektedir.

YETİŞTİRME KOŞULLARI :

Kıyı bölgelerine iyi adapte olmuştur. Yerli ırklardan daha fazla bakıma ihtiyaç duyar.

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)		67.5
Vücut Uzunluğu (cm)		71
Doğum Ağırlığı (kg)	80	66
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	4.0	3.8
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	241	

EŞME

VERİM YÖNÜ:

Et üretimi ve kalitesi bakımından ön plana çıkmasının yanında döl verimi de göz ardı edilmeyecek düzeydedir.

YETİŞTİRME ALANI:

Başta Uşak ili Eşme ilçesi olmak üzere Uşak iline ait diğer ilçelerde de yaygın olarak yetiştiriciliği yapılmaktadır.

GENEL TANIMI:

Vücut tamamen beyaz renkli tüylerle kaplıdır. İnce kuyrukludur. Erkeklerin tamamı spiral boynuzludur.

Dişiler genelde boynuzsuzdur. Orta büyüklükte kulak yapısına sahiptir. Diğer yerli ırklarımıza benzer baş yapısına sahiptir.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER:

Doğuran koyun başına kuzu verimi 1.42, ergin dişilerde canlı ağırlık 55-60 kg, erkekler-de 65-70 kg'dır. Ortalama doğum ağırlığı 3,5-4,0 kg, sütten kesimde canlı ağırlık 25-30 kg'dır.

YETİŞTİRME KOŞULLARI:

Yetiştiricilik yerleşik aile işletmeleri şeklinde yapılmaktadır. Hayvanlar yaz ve kış aylarında kapalı barınaklarda barındırılmaktadır. Kışın meraya ek olarak ek besleme uygulanmaktadır. Yazın ise hayvanlar tamamen merada otlatılmakta ve ek besleme yapılmamaktadır.

KARAKAŞ

VERİM YÖNÜ:

Kombine; et, süt, yapağı ve döl verimi

YETİŞTİRME ALANI:

Van, Batman, Siirt, Bitlis, Bingöl, Malatya ve Elazığ, Diyarbakır illerinde özellikle de Çermik, Çüngüş ve Ergani ilçelerinde yetiştirilmektedir.

GENEL TANIMI:

Vücut dar ve uzun sırt hattı ise düz bir yapı arz etmekle beraber bazılarında çukurluklara da rastlanabilir.

Baş uzun ve dar, yüz çıplak, boyun uzun ve çıplaktır. Koçlarda, koç başlılık hakimdir. Kulaklar uzun ve sarkık, bacaklar uzun ve çıplaktır. Tırnaklar sağlam ve serttir. Vücut rengi beyazdır. Genellikle baş burun, göz çevresi, kulak ve ayaklarda siyah lekeler mevcuttur. Baş, boyun altı ve bacaklar yapağısızdır. Yapağı kaba-karışık ve seyrektir. Deri rengi beyazdır.

Koçlar da helezonik boynuzlar görüldüğü gibi gelişmemiş boynuzlara da rastlanırken koyunlar ise boynuzsuzdur.

Kuyruk, yağlı kuyruklu bir yapıya sahip olup S şeklinde bir yapı arz etmektedir.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER:

Her türlü iklim koşuluna adaptasyon yeteneği yüksektir. Sevk ve idaresi kolay bir ırktır. Sürü ve analık içgüdüsü yüksektir. Uzun mesafe yürüyüşlerine dayanıklıdır. Dudak yapısının ince olmasından dolayı fakir meralardan oldukça iyi yararlanır. Proje sürülerinde kuzular 90. günde ortalama 17.30 kg canlı ağırlığa ulaşmakta, 37.06 kg olan bireylere de rastlanmaktadır.

YETİŞTİRME KOŞULLARI:

Barınak istekleri bakımından basit ve düşük maliyetli, yöresel malzemeler kullanılan ağıllarda barındırılırlar. Aile, köy veya şahıs sürülerinde 50-500 başlık gruplar halinde yetiştirilirler

KOÇERİ

VERİM YÖNÜ:

Kombine, et, süt ve döl

YETİŞTİRME ALANI:

Başta Batman olmak üzere Siirt, Mardin, Şırnak ve Bitlis illeri

GENEL TANIMI:

Hamdani ve Karakaş koyunlarının melezlenmesi sonucu oluşmuştur.

Baş, bacaklar ve boyun koyun kahve, kahve ve siyah yapağılıdır. Kulaklar oldukça uzun, geniş ve sarkıktır. Yağlı kuyrukludur.

Kuyruk omurları iki defa bükülme yaptığından S formundadır.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER:

Hastalıklara karşı dirençlidir. Değişik çevre koşullarına adaptasyon yeteneği iyidir.

Uzun yol yürüyüşlerine dayanıklı ve sürü içgüdüsü gelişmiştir.

YETİŞTİRME KOŞULLARI:

Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinin genelinde görülür. Aile işletmelerinde büyük sürüler halinde göçer olarak yetiştirilmektedir.

PIRIT

VERİM YÖNÜ:

Kombine

YAYILMA ALANI:

Isparta İli Merkez İlçe, Gönen, Senirkent, Yalvaç İlçelerinde Yoğun olarak yetiştirilmekte ayrıca Burdur, Afyon, Kütahya, Uşak ve Manisa İllerinde de yetiştirilmektedir.

GENEL TANIM:

Vücut orta iriliktedir. Renk beyaz, göz etrafında, kulak uçlarında ve ağız etrafında siyah lekelere rastlanır. Ayakları siyah lekeli olanlarda görülmektedir. Kulaklar yere paralel ve ileriye doğrudur. Erkekler yanlara doğru açılan güçlü spiral boynuzlara sahiptir.

Dişiler genel olarak boynuzsuzdur.

Kuyruk inceden yarı yağlıya kadar farklılık göstermektedir. Kuyruk yağ kitlesi, dip kısmından uca doğru azalan bir yapıdadır.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER:

Kötü çevre şartlarına ve hastalıklara dayanıklıdırlar. Eti lezzetlidir.

YETİŞTİRME KOŞULLARI:

Aile işletmelerinde küçük sürüler halinde yetiştirilir.

Kuzuların ortalama doğum ağırlığı 3.6 kg, ortalama sütten kesim ağırlığı 25 kg, ortalama 120. gün ağırlığı 32 kg'dır.

ŞAVAK AKKARAMAN

VERİM YÖNÜ:

Kombine, et, süt, döl ve yapağı

YETİŞTİRME ALANI:

Tunceli, Elazığ ve Erzincan

GENEL TANIMI:

Vücudu beyaz; göz, burun ve ayaklar üzerinde siyah lekeler mevcuttur. Cidago yüksekliği 62-65 cm olan hayvanlar vardır. Yapağısı kaba-karışıktır. Baş, boyun altı ve bacaklarda yapağı yoktur.

Koyunlar boynuzsuz, koçlarda ise boynuzluluk oranı düşüktür.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER:

Hastalıklara karşı dirençlidir. Değişik çevre koşullarına adaptasyon yeteneği iyidir.

Uzun yol yürüyüşlerine dayanıklı ve sürü içgüdüsü gelişmiştir. Proje sürülerinde 140-160 günlük sağım sürecinde ortalama 126-208 kg süt vermekte ve kuzular 90 günlük yaşta ortalama 33 kg canlı ağırlığa ulaşmaktadırlar.

YETİŞTİRME KOŞULLARI:

Doğu Anadolu bölgesinin genelinde görülür. Aile işletmelerinde büyük sürüler halinde göçer olarak yetiştirilmektedir. Besleme yapılmamaktadır.

TAHİROVA

VERİM YÖNÜ:

Kombine, süt ve et

YETİŞTİRME ALANI:

Marmara ve Ege Bölgelerimiz

GENEL TANIMI:

Vücut, beyaz ve lekesiz, ince ve uzun kemik yapılıdır. Yüzü çıplak, başı koçbaşı şeklindedir. Kuyruk, ince ve uzundur. Meme, bezel ve geniş yapıdadır. Baş ve bacaklar yünsüzdür.

Kulaklar büyük ve öne doğru düşük-tür, en belirgin özelliği uzun ve tüysüz bir kuyruğa sahip olmalarıdır. (Sıçan kuyruğu tipinde)

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER:

Erkek ve dişileri boynuzsuzdur, genelde 12. ayında doğum yapmış olur. Diğer et ve süt ırkları ile melezlemeye uygundur.

Çoklu doğum özelliğini iyi aktarabilir. Annelik içgüdüsü iyidir, laktasyon süt verimi 111.2-196.4 kg'dır.

YETİŞTİRME KOŞULLARI:

Aile işletmelerinde sürüler halinde yetiştirilir. İyi bakım ve besleme koşullarında çok zayıf olmayan mera şartlarında yüksek döl verimine sahiptir

ZOM

VERİM YÖNÜ:

Kombine, et, süt, döl ve yapağı

YETİŞTİRME ALANI:

Karacadağ bölgesinin Alatosun Beldesi, Bayırkonak ve Ovabağ köyleri arasında kalan yörede yoğun olarak yetiştirilmektedir. Karacadağ bölgesi dışında Şanlıurfa (Siverek, Viranşehir ilçeleri) ve Mardin (Derik ilçesi) illeri arasında da yetiştiriciliği yapılmaktadır.

GENEL TANIMI:

Vücutları genel olarak bej veya beyaz-krem rengindedir. Vücudun çeşitli yerlerinde özellikle baş, ağız, göz, kuyruk ve bacaklarda siyah lekeler görülür. Vücut sağlam ve iri yapılı olup bacaklar uzun ve kuvvetlidir. Koçlarda baş hafif dışbükeydir. Koyunlarda baş, uzun ve dar olup boyun kısmı uzundur. Gözler bal ve kahverengidir.

Kulaklar orta büyüklükte ve yanlara doğru yatıktır. Boyun kısmı yapağılı bacaklar yapağısızdır. Yapağı kaba karışıktır.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER:

Zom koyunlarının sürü içgüdüsü, yürüme, otlama, hastalıklara karşı direnç yeteneği iyidir.

Yetiştirildiği yerin taşlık arazi yapısına sıcak ve kurak iklime uyumlu, dayanıklı, yaşama gücü ve adaptasyon yeteneği yüksektir. Proje sürülerinde kuzuların 90 günlük yaşta ortalama canlı ağırlıkları 23.7 kg ulaşmakta, 39.7 kg canlı ağırlığında kuzulara da rastlanmaktadır.

YETİŞTİRME KOŞULLARI:

Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinin genelinde görülür. Aile işletmelerinde 100 baştan büyük sürüler halinde yetiştirilmektedir.

HASAK

Hasak koyunu, Orta Anadolu, Konya ve çevresindeki illerde yetiştirilmektedir. Esas yetiştirilme yeri Konya Merkez- Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsüdür. Hampshire Down, Alman Siyah Başlı Et Koyunu ve Akkaraman genotipleri taşır. Karasal iklimin hakim olduğu Orta Anadolu düzlüklerinde ve meralarında yetiştirilebilmektedir.

Hasmer koyunu, Orta Anadolu, Konya ve çevresindeki illerde yetiştirilmektedir. Esas yetiştirilme yeri Konya Merkez- Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsüdür. Hampshire Down, Alman Siyah Başlı Et Koyunu ve Merinos genotipleri taşır. Ağılda ve yüksek kaliteli meralarda yetiştirilmeye uygundur. Büyüme hızı yüksek, karkas kalitesi iyidir.

HASMER

BANDIRMA

Bandırma koyunu, başlıca Güney Marmara Bölgesinde Balıkesir, Bursa ve Çanakkale illerinde yetiştirilmektedir. Siyah Başlı Alman ile Kıvırcık koyunlarının melezlenmesi ile Bandırma Koyunculuk Araştırma İstasyonunda geliştirilmiştir. Bakım ve besleme koşulları nispeten daha iyi olan ve kasaplık kuzu üretimi yapan işletmelerde tercih edilmektedir. Günlük canlı ağırlık artışı yüksek olup, ergin yaş canlı ağırlığı koçlarda 80-90 kg, koyunlarda 50-55 kg civarındadır.

HAMDANİ

Hamdani koyunu, İran ve Irak'a ait bir koyun ırkı olup, bu ülkeler ile komşu olan Hakkari ve Şırnak illerinde yetiştiriciliği yapılmaktadır. Baş, bacaklar ve boyun koyun kahve, kahve ve siyah Yapağılıdır. Kulaklar oldukça uzun, geniş ve sarkıktır. Yağlı kuyrukludur. Büyük cüsselidir.

ANKARA KEÇİSİ

VERİM YÖNÜ : Tiftik ve et

YAYILMA ALANI :

Ankara ili başta olmak üzere, İç Anadolu bölgesi ile Güneydoğu ve Doğu Anadolu bölgesinin bazı illeri

GENEL TANIMI :

Vücut küçük yapılı, ince ve zariftir. Başın yandan görünüşü dişilerde hafif içbükey ya da düz, tekelerde ise dışbükeydir. Sağrı omuzdan biraz yüksek, arka bacaklar önlerden biraz daha uzundur. Yüz ve bacaklar dışında bütün be deni tarsal ve carpal eklemlere kadar ince yumuşak parlak ve lüleli tiftikle örtülüdür. Vücut rengi beyazdır. Daha az olarak krem , sarı, gümüşi gri, kahverengi ve siyah renkte olanlarına da rastlanır. Erkek ve dişiler boynuzludur. Boynuz yapısı erkeklerde burgu şeklinde kuvvetli, uzun ve geriye doğru hafifçe kıvrık, dişilerde ise daha zayıf, kısa ve arkaya kıvrıktır.

YETİŞTİRME KOŞULLARI :

Özel bakım ve besleme istemez. Kışın basit, üç yanı kapalı sundurma ya da kapalı ağıllarda, diğer mevsimlerde açık alanlarda barındırılır. Sarp kayalık ve engebeli arazilerde rahatlıkla yetiştirilir. Sürü idaresi kolaydır. Ani yem değişikliklerine dirençlidir.

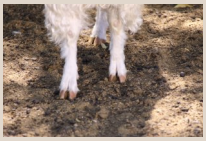

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)	66	51
Vücut Uzunluğu (cm)	67	58
Doğum Ağırlığı (kg)	2.7	2.5
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	45	35
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	110	

ANKARA (RENKLİ TİFTİK) KEÇİSİ

VERİM YÖNÜ:

Kombine, tiftik ve döl

YETİŞTİRME ALANI:

Başta Siirt olmak üzere, Batman ve Şırnak illeri

GENEL TANIMI:

Vücut küçük yapılı, ince ve zariftir. Başın yandan görünüşü dişilerde hafif içbükey ya da düz, tekelerde ise dışbükeydir. Sağrı omuzdan biraz yüksek, arka bacaklar önlerden biraz daha uzundur. Yüz ve bacaklar dışında bütün bedeni tarsal ve carpal eklemlere kadar ince yumuşak parlak ve lüleli tiftikle örtülüdür. Vücut rengi krem, sarı, gümüşi gri, kahverengi, siyah ve beyaz renklidir. Erkek ve dişiler boynuzludur. Boynuz yapısı erkeklerde burgu şeklin-de kuvvetli, uzun ve geriye doğru hafifçe kıvrık, dişilerde ise daha zayıf, kısa ve arkaya kıvrıktır.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER:

Geç gelişen bir ırktır. En önemli verimi tiftiktir. Tiftik sağlam, elastik, ince, nemi çekme ve iyi boya alması özelliktedir. Renkli Tiftik battaniye ve seccade yapımında kullanılmaktadır. Ayrıca tiftikten üretilen özel bir kumaş (Şal-şapik kumaşı) ile ceket ve etek üretimi yapılmaktadır.

YETİŞTİRME KOŞULLARI:

Geçmişte Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinin genelinde görülürken, günümüzde tiftiğin eskiden olduğu gibi rağbet görmemesi ve geç gelişen bir ırk olması nedeniyle sayısı oldukça azalmıştır.

Tahmini hayvan sayısı 20-30 bin civarıdır. Bu sayının büyük bir çoğunluğu Siirt ilinde bulunmaktadır

KIL KEÇİSİ

VERİM YÖNÜ :

Kombine, süt, et ve kıl

YAYILMA ALANI:

Ege, Akdeniz, Marmara, Güneydoğu Anadolu, Doğu Anadolu ve İç Anadolu Bölgeleri

GENEL TANIMI :

Genellikle vücut orta irilikte olmakla birlikte, bölgeden bölgeye büyük farklılıklar göstermektedir. Rengin genellikle siyah olması ne deniyle bazı bölgelerde kara keçi olarak adlandırılmaktadır. Bununla birlikte gri, kahverengi, mavi alaca ve kır renkli olanları da görülür. Tek renkli siyah bireylerde yüzde iki taraflı ağza kadar inen kahverengi veya beyaz lekelerle, bacak uçları ve süt aynası çevresindeki renk açılması yaygındır. Deri rengi koyudur. Erkekler ve dişiler çoğunlukla boynuzludur. Boynuzlar erkeklerde gelişmiştir, boynuz uçları arasındaki mesafe 60 -70 cm'ye ulaşabilmektedir. Boynuz, dişilerde geriye doğru kıvrılmakta bazen bir iki kıvrım yapabilmektedir ve erkeklerinkine göre daha zariftir. Boynuz kesiti oval veya yuvarlaktır.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER:

Anadolu'nun her türlü iklim ve arazi koşullarına adapte olmuş, kötü bakım ve besleme koşullarında yetiştirilebilen, sağlam vücut yapılı, hastalıklara karşı dirençli, sıcak ve soğuğa karşı dayanıklı bir ırktır. Fundalık ve makiliklerden en İyi faydalanabilen , yürüme yeteneği iyi, meyilli ve kayalık araziye iyi tırmanabilen bir ırktır.

YETİŞTİRME KOŞULLARI:

Yılın hemen tamamında merada barındırılabilir. Genellikle yüksek rakımlı orman içi ve orman kenarı köy ve mezralarında, bölgelerinde bulunan fundalıklar, çalı formundaki bitkiler, orman içi meralar, anızlar ve nadasa bırakılmış alanlardaki otlarla neredeyse masrafsız bir şekilde yetiştirilir.

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)		69
Vücut Uzunluğu (cm)		68
Doğum Ağırlığı (kg)	3.4	2.5
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	45-90	40-65
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	160	

HONAMLI KEÇİSİ

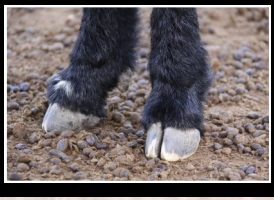

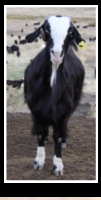

VERİM YÖNÜ :

Kombine, et, süt ve kıl

YAYILMA ALANI : Akdeniz Bölgesinin Toros Dağları etekleri, Antalya, Isparta ve Konya üçgeni

GENEL TANIMI : Göçer yetiştiricilerin (Yörük) uzun yıllardır yetiştiricilik tercihleri sonucu oluşmuş bir ırktır. Vücut iri, uzun ve yüksek yapılıdır. Kaba ve ince kılları, kıl keçiye oranla daha kısadır. Ayrıca kuyruk yapıları da Kıl keçilerinden daha uzun ve püskül görünümüne sahiptir. Genellikle siyah renkli olmakla birlikte beyaz lekelere, kızıl ve gri renkte olanlarına da rastlanmaktadır. Siyah renklilerde yüzün iki tarafında ağza kadar inen kahverengi veya beyaz akıtma bulunmakta, bacak uçları ve süt aynası çevresinde renk daha açık olmaktadır. Deri koyu renklidir. Erkek ve dişiler genellikle boynuzludur. Tekelerde boynuzlar dişilere göre daha iyi gelişmiştir. Boynuz kendi ekseni etrafında kıvrımlı, kulakların etrafında geriye doğru yay çizer, uçları aşağı ve öne doğru uzar.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER:

İri cüsseli, yüksek bacaklıdır. Alt çene üst çeneden uzundur. Gözleri belirgin bir şekilde iri ve canlıdır. Kulaklar küçük ve kalındır. Burun belirgin bir şekilde dış bükeydir. Uysal ve insana çok yakın bir ırktır.

YETİŞTİRME KOŞULLARI:

Geniş ölçüde, Akdeniz bölgesinde Yörükler tarafından, bölgelerinde bulunan fundalıklar, çalı formundaki bitkiler, orman içi meralar, anızlar ve nadasa bırakılmış alanlardaki otlarla neredeyse masrafsız bir şekilde yetiştirilir. Yılın hemen tamamında merada barındırılabilen bir ırktır. Bununla birlikte ağız yapılarından dolayı zayıf meralardan yeteri kadar yararlanamaz. Zengin mera veya ek yemleme olanağına sahip işletmelerde başarıyla yetiştirilmektedir.

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)	91	85
Vücut Uzunluğu (cm)	93	84
Doğum Ağırlığı (kg)	3.5	3
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	97	72
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	200-250	

KİLİS KEÇİSİ

VERİM YÖNÜ:

Kombine, süt ve et

YAYILMA ALANI:

Kilis, Gaziantep, Adıyaman ve Hatay illeri

GENEL TANIMI:

Vücut orta iri ve uzun yapılıdır. Boyun uzundur. Kilis yöresinde yetiştirilenler genellikle dışbükey bir baş profiline sahip iken, Hatay ilindeki keçilerde baş profili düzdür.

Çok iri sarkık kulaklıdır. Kulak uzunluğu ortalama 28 cm dir. Çoğunlukla çene altında bir çift küpe bulunmaktadır.

Vücut rengi çoğunlukla siyah olmasına rağmen, koyu kestane, kır, kızıl-kahve renkler ile lokal beyaz lekelere de rastlanabilmektedir.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER:

Sağlam vücut yapılı, engebeli arazilerde uzun yürüyüş kabiliyetli, sıcak ve soğuğa dayanıklı ve hastalıklara karşı dirençlidir. Sütü özellikle Maraş dondurması üreticileri tarafından tercih edilir. Adaptasyonu yüksektir. 210-260 günde 200-300 kg süt verirler, 950 kg kadar süt veren bireylere de rastlanmaktadır. Proje elit sürülerinde süt verim ortalaması 263 günde 492,4 kg'dır.

YETİŞTİRME KOŞULLARI:

Aile sürülerinde bağ bahçe çevresinde 2-10 başlık, ticari olarak da 20-200 başlık sürüler halinde yetiştirilir.

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)	70	67
Vücut Uzunluğu (cm)		66
Doğum Ağırlığı (kg)	3.0	2.8
Ergin Canlı Ağırlık (kg)	60	40

NORDUZ KEÇİSİ

VERİM YÖNÜ:

Süt, et ve kıl

YAYILMA ALANI:

Van ili Gürpınar ilçesi Norduz bölgesi

GENEL TANIMI:

Vücut orta iriliktedir. Esas renk siyah olmakla beraber, beyaz, krem, siyah beyaz, gri, kül, kahverengi ve sütlü kahve renkliler de görülür. Erkeklerde boynuzlar uzun, sağlam, yukarı doğru ve her iki yanda arkaya doğru hafif eğimlidir.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER:

Uzun ve güçlü boynuzları tekelere görkemli bir görünüm kazandırmaktadır.

YETİŞTİRME KOŞULLARI:

Engebeli ve eğimli arazi yapısına sahip, bitki örtüsü ve su kaynaklarınca zengin olan Norduz Bölgesi'ndeki alçak ve yüksek otlaklarda yetiştirilmektedir. Kar yağışının yoğun ve sıcaklığın düşük olduğu kış aylarında ağılda saman ve kesif yemle beslenmektedir.

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)		65
Vücut Uzunluğu (cm)		68
Doğum Ağırlığı (kg)	3.0	2.7
18 Aylık Canlı Ağırlık (kg)		48
Günlük Canlı Ağ. Artışı (g)	133	

HALEP KEÇİSİ

VERİM YÖNÜ :

Kombine, süt ve et

YAYILMA ALANI :

Gaziantep, Kilis, Şanlıurfa, Adıyaman ve Hatay.

GENEL TANIMI :

Vücut iri ve uzun yapılıdır. Göğüs ve sağrı iyi gelişmiştir. Bacaklar yüksektir. Sırt hattı düzdür. Boyun uzundur. Hayvanlarda genellikle kafa dışbükey bir baş profiline sahiptir. Çok iri sarkık kulaklıdır. Kulak uzunluğu ortalama 30 – 35 cm dir. Çoğunlukla çene altında bir çift küpe bulunmaktadır. Vücut rengi çoğunlukla siyah olmasına rağmen, koyu kestane, kır, kızıl-kahve renkler ile gri renklere de rastlanabilmektedir. Boynuzlu ve boynuzsuz olanları mevcuttur. Erkekleri kalın, kuvvetli ve uzun, dişileri kısa, ince ve geriye kıvrık boynuzludur. Çok iyi gelişmiş, meme yapısına sahiptir. Meme lobları belirgin derecede ayrılmış, meme başları yana doğru dönüktür. .

IRKA ÖZGÜ AYRICI ÖZELLİKLER:

Sağlam vücut yapılı, özellikle sıcağa dayanıklı olduğu gibi soğuğa da adapte olabilir. Hastalıklara karşı dirençlidir. Sütü özellikle Maraş usulü dondurma üreticileri tarafından tercih edilir. Burun kemerli, kulaklar uzun, alt çene dışa doğru belirgin, boyun altında iki adet küpesi mevcuttur. %5,5 e kadar süt yağı çıkabilmektedir.

YETİŞTİRME KOŞULLARI:

Aile işletmesi şeklinde yaygın olarak yetiştirilmektedir. Ticari olarak da 20-200 başlık sürüler halinde yetiştirilir. Açık mera besisi ve kapalı entansif beslenmede yüksek verim alınabilmektedir.

Vücut Ölçüleri	Erkek	Dişi
Cidago Yüksekliği (cm)	85	70
Vücut Uzunluğu (cm)		
Doğum Ağırlığı (kg)	3.5 –4	3
Ergin Canlı Ağırlık (kg)		35-40
Günlük Can.Ağ. Artışı (g)		

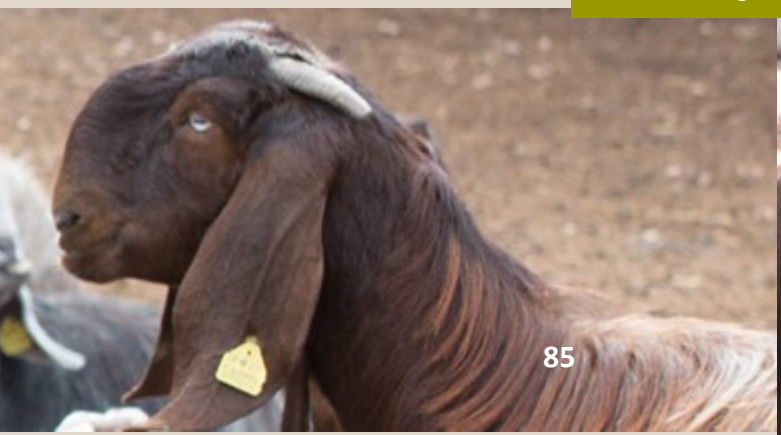

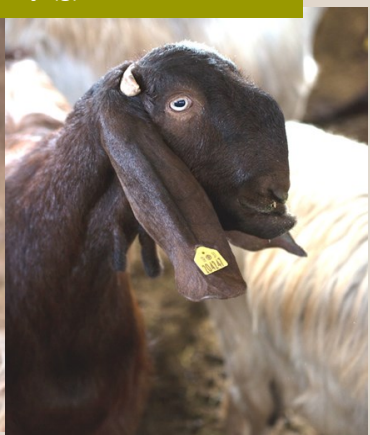

TÜRK SAANEN KEÇİSİ

VERİM YÖNÜ:

Kombine, süt ve döl

YETİŞTİRME ALANI:

Marmara ve Ege sahilleri

GENEL TANIMI:

Saf Saanen keçileri ve bölgede bulunan Maltız (malta keçisi: ada keçisi) ve kıl keçilerinin melezlenmesi ile oluşturulmuştur. Türk Saanen keçisi süt beyazı renkten krem beyaza dek değişen tonlarda beyaz rengin hâkim olduğu bir genotiptir. Kıl uzunluğu oldukça kısa ve parlaktır. Deri esnek ve yumuşak olup sütçü bir yapıyı temsil eden niteliktedir. Vücut narin, dişilik özelliklerini gösterir tipte, boyun ince ve uzun, baş narin ve göğüs kafesi geniş ve sağlam yapıdadır. Sağrı eğimi çok düşük olmayıp hafif eğimdedir.

IRKA ÖZGÜ AYIRICI ÖZELLİKLER:

Irkın temel karakteristiklerinden birisi kulak yapısıdır. Kulaklar kısa, dik ve oldukça hareketlidirler. Erkek ve dişiler boynuzlu veya boynuzsuz olabilecekleri gibi küpeli veya küpesiz de olabilirler. Erken gelişen bir ırktır. Döl ve süt verimi yüksektir. Adaptasyon yeteneği düşüktür.

YETİŞTİRME KOŞULLARI:

Uysal olan bu ırktan keçilerin yönetimi kolay olup sürü halinde veya bireysel yetiştirmeye uygun hayvanlardır. Türk Saanen keçilerinin süt verimleri ortalama 500 kg/ laktasyon düzeyinde olup, bakım şartlarının iyileştirilmesi ile aynı sürüde 800 kg'a kadar süt üreten hayvanlara rastlanabilmektedir. Süt keçileri 200-300 gün sağılabilmektedir. Ayrıca bu ırk yerli keçi ırklarına göre daha az hareketli olup entansif yetiştirme koşullarına daha uyumludur.

AKKEÇİ

İSPİR KEÇİSİ

KAÇKAR KEÇİSİ

ABAZA KEÇİSİ

GÜRCÜ KEÇİSİ

MALTIZ KEÇİSİ